Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

27 päivänä huhtikuuta 2023*

Ennakkoratkaisupyyntö – Sosiaalipolitiikka – Yhdenvertainen kohtelu työssä ja ammatissa – Direktiivi 2000/78/EY – Ikään perustuvan syrjinnän kielto – Ansioeläke – Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään taannehtivasti sellaisen virkamiesten ryhmän, joka on aikaisemmin ollut edullisessa asemassa ansioeläkeoikeuksia koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla, rinnastamisesta sellaiseen virkamiesten ryhmään, joka on aikaisemmin ollut epäedullisessa asemassa saman lainsäädännön nojalla

Asia C-681/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 11.10.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.11.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB)

vastaan

BB,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún (esittelevä tuomari), sekä tuomarit N. Wahl ja J. Passer,

julkisasiamies: T. Ćapeta,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– BB, edustajanaan M. Riedl, Rechtsanwalt,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään A. Posch, J. Schmoll ja F. Werni,

– Euroopan komissio, asiamiehinään B.-R. Killmann ja D. Martin,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16) 2 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a alakohdan sekä 6 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) (julkishallinnon, rautateiden ja kaivosteollisuuden palveluksessa olevien virkamiesten ja toimihenkilöiden sairausvakuutuskassa, Itävalta) ja BB ja joka koskee BB:n ansioeläkkeen määrän vahvistamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2000/78 1 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tarkoitus”, säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on luoda yleiset puitteet uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa.”

4 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Syrjinnän käsite”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä ’yhdenvertaisen kohtelun periaatteella’ tarkoitetaan, ettei minkäänlaista 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa:

a) välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että henkilöä kohdellaan jonkin 1 artiklassa tarkoitetun seikan perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai voitaisiin kohdella vertailukelpoisessa tilanteessa;

b) välillisenä syrjintänä pidetään sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa henkilöt näiden tietyn uskonnon tai vakaumuksen, tietyn vamman, tietyn iän tai tietyn sukupuolisen suuntautumisen perusteella erityisen epäedulliseen asemaan muihin henkilöihin nähden, paitsi jos
   i) kyseisellä säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on puolueettomasti perusteltavissa oleva oikeutettu tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia, – –

– –”

5 Mainitun direktiivin 3 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Yhteisölle annetun toimivallan puitteissa tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä on:

– –

c) työolot ja -ehdot, myös irtisanominen ja palkka.”

6 Saman direktiivin 6 artikla, jonka otsikko on ”Oikeutettu ikään perustuva erilainen kohtelu”, kuuluu seuraavasti:

”1. Sen estämättä, mitä 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite, ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat asianmukaiset ja tarpeen.

– –

2. Sen estämättä, mitä 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvana syrjintänä ei pidetä eri ikärajojen vahvistamista ammatillisten sosiaaliturvajärjestelmien eläke- tai työkyvyttömyysetuuksien saamisen edellytykseksi myöskään siinä tapauksessa, että näissä järjestelmissä eri työntekijöille tai työntekijäryhmille vahvistetaan eri ikärajoja, eikä ikäkriteerien käyttämistä näitä järjestelmiä koskevissa vakuutusmatemaattisissa laskelmissa, edellyttäen, että tästä ei aiheudu sukupuoleen perustuvaa syrjintää.”

7 Direktiivin 2000/78 9 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeuksien puolustaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanoon tarkoitetut oikeudelliset ja/tai hallinnolliset menettelyt, mukaan lukien jäsenvaltioiden aiheellisina pitämät sovittelumenettelyt, ovat – myös sen työsuhteen päätyttyä, jossa syrjinnän väitetään tapahtuneen – kaikkien niiden henkilöiden käytettävissä, jotka katsovat tulleensa kohdelluiksi väärin sen vuoksi, että heihin ei ole sovellettu yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.”

8 Kyseisen direktiivin 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Direktiivin noudattaminen”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

a) yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan;

b) yksittäisiin työsopimuksiin tai työehtosopimuksiin, yritysten sisäisiin sääntöihin sekä itsenäistä ammatinharjoittamista ja työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä koskeviin sääntöihin sisältyvät määräykset, jotka ovat yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaisia, julistetaan tai voidaan julistaa mitättömiksi tai muutetaan.”

Itävallan oikeus

9 15.12.2004 annettua yleistä eläkelakia (Allgemeines Pensionsgesetz) (BGBl. I, 142/2004), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä APG), sovelletaan 1.1.1955 ja sen jälkeen syntyneisiin virkamiehiin.

10 Liittovaltion virkamiesten, heidän jälkeensä elävien ja heidän perheenjäsentensä eläkeoikeuksista 18.11.1965 annetun liittovaltion lain (vuoden 1965 eläkelaki) (Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965); BGBl., 340/1965) (jäljempänä vuoden 1965 PG), sellaisena kuin se on muutettuna 30.12.2010 annetulla lailla (BGBl. I, 111/2010) (jäljempänä vuoden 2010 PG) 39 §:n, jonka otsikko oli ”Perusteettomasti saatujen etuuksien palauttaminen”, 1 momentissa säädettiin seuraavaa:

”Perusteettomasti saadut etuudet (liialliset etuudet) on palautettava liittovaltiolle siltä osin kuin niitä ei ole saatu vilpittömässä mielessä.”

11 Vuoden 2010 PG:n 41 §:n sanamuoto oli seuraava:

”1. Tähän liittovaltion lakiin tehtyjä muutoksia, joilla ei muuteta tämän saman lain mukaisten etuuksien määrää eikä näiden etuuksien saamisen edellytyksiä, sovelletaan myös henkilöihin, joilla on tämän saman lain voimaantulopäivänä oikeus kuukausittaisiin rahamääräisiin etuuksiin tämän lain nojalla. Etuuksien laskentasäännösten tai saamisen edellytysten muutoksia sovelletaan henkilöihin, joilla on tämän liittovaltiolain voimaantulopäivänä oikeus etuuksiin tämän lain nojalla, ainoastaan, jos siitä on nimenomaisesti säädetty.

2. Tämän lain nojalla maksettavia ansio- ja perhe-eläkkeitä, lukuun ottamatta 26 §:ssä säädettyä täydentävää lisää, on tarkistettava samaan aikaan ja samassa määrin kuin lakisääteiseen eläkevakuutusjärjestelmään kuuluvia eläkkeitä, kun

1) oikeus niihin on syntynyt ennen asianomaisen vuoden tammikuun 1 päivää, tai

2) ne on johdettu ansioeläkkeistä, joihin on syntynyt oikeus ennen asianomaisen vuoden tammikuun 1 päivää.

Ensimmäisestä virkkeestä poiketen ansioeläkettä tarkistetaan ensimmäisen kerran vasta toisen eläkeoikeuden alkamisvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivästä alkaen.

3. 9.9.1955 annetun yleisen sosiaalivakuutuslain (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz; BGBl. 189/1955), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä ASVG), 634 §:n 12 momentissa säädettyä kalenterivuotta 2010 koskevaa eläkkeiden tarkistusmenetelmää sovelletaan ennen 1.1.1955 syntyneisiin virkamiehiin, jotka olivat palveluksessa 31.12.2006, kolmen ensimmäisen heidän ansioeläkkeisiinsä tai niistä johdettuihin eläkkeisiin tehtävän tarkistuksen yhteydessä, ellei kyseisen kalenterivuoden osalta sovelleta ASVG:n 108h §:n 1 momentista poikkeavaa säännöstä.”

12 Vuoden 1965 PG:n, sellaisena kuin se on muutettuna virkamiehiin sovellettavista säännöistä 22.12.2018 annetulla toisella muutoslailla (2. Dienstrechts-Novelle 2018; BGBl. I, 102/2018) (jäljempänä vuoden 2018 PG), 41 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”ASVG:n 634 §:n 12 momentissa säädettyä kalenterivuotta 2010 koskevaa eläkkeiden tarkistusmenetelmää sovelletaan ennen 1.1.1955 syntyneisiin virkamiehiin, jotka olivat palveluksessa 31.12.2006, sekä virkamiehiin, joihin sovelletaan 99 §:n 6 momenttia, kolmen ensimmäisen heidän ansioeläkkeisiinsä tai niistä johdettuihin eläkkeisiin tehtävän tarkistuksen yhteydessä, ellei kyseisen kalenterivuoden osalta sovelleta ASVG:n 108h §:n 1 momentista poikkeavaa säännöstä.”

13 Vuoden 1965 PG:n, sellaisena kuin se on muutettuna 27.12.2013 annetulla lailla (BGBl. I, 210/2013) (jäljempänä vuoden 2013 PG), jonka otsikko oli ”Rinnakkaislaskenta”, 99 §:n sanamuoto oli seuraava:

”1. XIII jaksoa sovelletaan ainoastaan virkamiehiin, jotka ovat syntyneet 31.12.1954 jälkeen ja ennen 1.1.1976 ja jotka on otettu julkisoikeudelliseen palvelussuhteeseen liittovaltion kanssa ennen 1.1.2005 ja jotka ovat palveluksessa 31.12.2004.

2. Virkamies saa tämän liittovaltion lain säännösten mukaisesti laskettua ansioeläkettä tai täysinpalvelleen akateemisessa tehtävässä työskennelleen henkilön eläkettä ainoastaan 7 §:n tai 90 §:ssä tarkoitettua prosenttiosuutta, joka lasketaan 31.12.2004 mennessä täyttyneen eläkkeeseen oikeuttavan kokonaispalvelusajan perusteella, vastaavasti.

3. Ansioeläkkeen tai täysinpalvelleen akateemisessa tehtävässä työskennelleen henkilön eläkkeen lisäksi virkamiehelle lasketaan eläke APG:n säännösten ja tämän lain, sellaisena kuin se on voimassa 31.12.2013, 6 §:n 3 momentin ja 15 §:n 2 momentin mukaisesti. APG:n 15 artiklaa ja 16 artiklan 5 momenttia ei tällöin sovelleta. APG:n mukaista eläkettä maksetaan 2 momentissa tarkoitetun prosenttiosuuden ja 100 prosentin välisen erotuksen suuruisena.

4. 9 §:n mukaisesti huomioon otettuja ajanjaksoja ei oteta huomioon 2, 3 ja 6 momenttia sovellettaessa. Huomioon otettavien ajanjaksojen osalta ratkaisevaa on tosiasiallinen ajankohta, jolloin huomioon otettava ajanjakso on kertynyt.

5. Virkamiehen kokonaiseläke muodostuu 2 momentissa tarkoitetusta suhteellisesta ansioeläkkeestä ja täysinpalvelleen akateemisessa tehtävässä työskennelleen henkilön eläkkeestä sekä 3 momentissa tarkoitetusta suhteellisesta eläkkeestä.

6. Ei ole tarpeen toteuttaa rinnakkaislaskentaa, jos 1.1.2005 jälkeen toteutuneen ansioeläkkeeseen oikeuttavan palvelusuran kokonaiskesto on vähemmän kuin 5 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavan palvelusuran kokonaiskestosta tai alle 36 kuukautta. Tässä tapauksessa ansioeläke lasketaan tämän liittovaltion lain säännösten mukaisesti tätä jaksoa lukuun ottamatta.”

14 ASVG:n, sellaisena kuin se on muutettuna 23.5.2013 annetulla lailla (BGBl. I, 81/2013), 634 §:n 12 momentissa säädetään seuraavaa:

”Poiketen siitä, mitä 108h §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, liittovaltion sosiaali- ja kuluttajansuojaministeri tarkistaa eläkkeitä 108 §:n 5 momentissa tarkoitetussa asetuksessa kalenterivuosien 2009 ja 2010 osalta siten, että

1) eläkkeisiin, jotka eivät ylitä 60:tä prosenttia 45 §:ssä tarkoitetusta enimmäismaksuperusteesta, käytetään kalenterivuoden 2009 osalta kerrointa 1,034 ja kalenterivuoden 2010 osalta tarkistuskerrointa, ja

2) kaikkia muita eläkkeitä korotetaan kiinteällä määrällä, joka vastaa korotusta, joka seuraa siitä, että 60 prosenttiin 45 §:ssä tarkoitetusta enimmäismaksuperusteesta sovelletaan kerrointa 1,034 kalenterivuoden 2009 osalta ja tarkistuskerrointa kalenterivuoden 2010 osalta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

15 Vuonna 1946 syntynyt BB jäi eläkkeelle virasta 31.12.2011.

16 BVAEB vahvisti 9.5.2012 tekemällään päätöksellä hänen ansioeläkkeensä bruttomääräksi 3 079,57 euroa kuukaudessa.

17 BB:n ansioeläkettä tarkistettiin 1.1.2014 alkaen ja sitä korotettiin siten, että sen bruttomääräksi tuli 3 128,84 euroa kuukaudessa, vuoden 2010 PG:n 41 §:n 2 momentin mukaisesti.

18 BB riitautti 20.5.2015 päivätyllä kirjeellä BVAEB:ssä vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momentin soveltamisen hänen ansioeläkkeensä korottamiseen vuoden 2015 osalta ja vaati, että päätöksessä todetaan bruttomääräinen kuukausittainen ansioeläke, johon hänellä oli oikeus 1.1.2015 lähtien, sekä sitä, että eläkerästit maksetaan hänelle. BB väitti tältä osin muun muassa, että kyseisen säännöksen soveltamisella rikottiin direktiivin 2000/78 2 artiklaa, koska sillä asetettiin iäkkäämmät virkamiehet (ennen 1.1.1955 syntyneet) epäedullisempaan asemaan kuin nuoremmat virkamiehet (1.1.1955 ja sitä myöhemmin syntyneet) ansioeläkkeiden korottamisen yhteydessä.

19 BVAEB vahvisti 24.6.2015 tekemällään päätöksellä BB:n ansioeläkkeen kuukausittaiseksi bruttomääräksi 3 176,27 euroa 1.1.2015 alkaen vuoden 2010 PG:n 41 §:n 1, 2 ja 3 momentin perusteella. Se totesi tältä osin, että direktiivin 2000/78 2 artiklassa tarkoitettua ikään perustuvaa syrjintää ei ollut tapahtunut sillä perusteella, että 1.1.1955 ja sen jälkeen syntyneisiin virkamiehiin sovelletaan järjestelmää, joka on vähemmän edullinen kuin vuoden 2013 PG:n 99 §:ssä säädetty ”rinnakkaislaskenta”, jonka mukaan kyseisten virkamiesten ansioeläkkeiden määrä vahvistetaan ennen vuotta 2005 täyttyneiden vakuutuskausien osalta vuoden 1965 PG:n mukaisesti ja vuodesta 2005 alkaen täyttyneiden vakuutuskausien osalta APG:n mukaisesti ottaen huomioon täyttyneet palveluskaudet, jotta kyseistä määrää voidaan tämän jälkeen tarkistaa.

20 Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion hallintotuomioistuin, Itävalta) hylkäsi 19.8.2016 antamallaan tuomiolla BB:n valituksen, joka koski 24.6.2015 tehtyä BVAEB:n päätöstä, sillä perusteella, että vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momentissa säädetty eläkkeiden tarkistuksia koskeva yläraja, jota sovelletaan vain ennen 1.1.1955 syntyneisiin virkamiehiin, oli yhteensopiva direktiivin 2000/78 kanssa. Se seikka, että 1.1.1955 ja sen jälkeen syntyneisiin virkamiehiin sovellettiin heidän ansioeläkkeensä määrityksessä rinnakkaista vähemmän edullista laskentatapaa, oikeutti erilaisen kohtelun.

21 BB teki Revision-valituksen, jonka seurauksena Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta) kumosi 25.10.2017 antamallaan tuomiolla mainitun tuomion ja palautti asian Bundesverwaltungsgerichtiin sillä perusteella, että vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momenttia on pidettävä ennen 1.1.1955 syntyneiden virkamiesten osalta välittömänä

ikään perustuvana syrjintänä, jolle ei ole oikeutusta, koska ”rinnakkaislaskentaa” ei sovelleta kaikkiin 31.12.1954 jälkeen syntyneisiin virkamiehiin eli muun muassa heihin, joiden 1.1.2005 jälkeen toteutuneen ansioeläkkeeseen oikeuttavan palvelusuran kokonaiskesto on vähemmän kuin 5 prosenttia eläkkeeseen oikeuttavasta kokonaispalvelusurasta tai alle 36 kuukautta vuoden 2013 PG:n 99 §:n 6 momentin mukaisesti.

22 Verwaltungsgerichtshof huomautti, että vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momentin ja vuoden 2013 PG:n 99 §:n 1 ja 6 momentin nojalla oli olemassa kolme eläkkeelle jääneiden virkamiesten ryhmää, joista kuhunkin sovellettiin erilaista ansioeläkkeiden tarkistusjärjestelmää: ensimmäinen ryhmä, johon kuuluivat ennen 1.1.1955 syntyneet virkamiehet, joiden eläkkeiden tarkistuksille oli asetettu yläraja kolmen ensimmäisen eläkkeen nauttimisvuoden aikana vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momentin mukaisesti; toinen ryhmä, johon kuuluivat 1.1.1955 ja sen jälkeen syntyneet virkamiehet, joihin sovellettiin vuoden 2013 PG:n 99 §:n 1 momentin mukaan rinnakkaista laskentatapaa, ja kolmas ryhmä, johon kuuluivat yhtä lailla 1.1.1955 ja sen jälkeen syntyneet virkamiehet, mutta joihin ei sovellettu eläkkeen tarkistusta koskevaa ylärajaa eikä rinnakkaislaskentaa vuoden 2013 PG:n 99 §:n 6 momentin nojalla (jäljempänä kolmas ryhmä).

23 Bundesverwaltungsgericht hyväksyi 9.10.2018 antamallaan korvaavalla ratkaisulla (Ersatzerkenntnis) edellä 20 kohdassa tarkoitetun BB:n valituksen ja totesi, että hänellä oli 1.1.2015 alkaen oikeus 3 182,03 euron bruttomääräiseen kuukausittaiseen ansioeläkkeeseen sekä vastaavien eläkerästien suoritukseen, koska direktiivin 2000/78 2 artikla oli esteenä vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momentin soveltamiselle pääasiassa kyseessä olevaan ansioeläkkeeseen.

24 Vuoden 2018 PG:llä muutettiin vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momenttia taannehtivasti 1.1.2011 alkaen. Sisällyttämällä taannehtivasti virkamiehet, joihin sovelletaan vuoden 2013 PG:n 99 §:n 6 momenttia, vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentin soveltamisalaan kyseisen vuoden 1965 PG:n uuden version tarkoituksena oli poistaa kolmas ryhmä sisällyttämällä se edellä 22 kohdassa mainittuun ensimmäiseen ryhmään, jota koskee eläkkeiden tarkistukselle asetettu väliaikainen yläraja.

25 Verwaltungsgerichtshof jätti 30.4.2019 tekemällään päätöksellä tutkimatta Revision-valituksen, jonka BVAEB teki Bundesverwaltungsgerichtin 9.10.2018 antamasta korvaavasta ratkaisusta (Ersatzerkenntnis).

26 BB:n 17.7.2019 jättämän uuden hakemuksen johdosta BVAEB totesi 25.7.2019 tekemällään päätöksellä, että BB:llä oli oikeus ansioeläkkeeseen, jonka bruttomäärä oli 3 176,27 euroa 1.1.2015 alkaen, 3 211,26 euroa 1.1.2016 alkaen, 3 236,95 euroa 1.1.2017 alkaen, 3 288,74 euroa 1.1.2018 alkaen ja 3 354,52 euroa 1.1.2019 alkaen, koska vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentilla päätettiin taannehtivasti syrjivä tilanne, jonka Verwaltungsgerichtshof totesi 25.10.2017 antamassaan tuomiossa, joka mainittiin edellä 21 kohdassa. Tämän säännöksen mukaan ansioeläkkeen tarkistusta koskevaa ylärajaa sovelletaan myös vuoden 2013 PG:n 99 §:n 6 momentin soveltamisalaan kuuluviin virkamiehiin, jotka oli aiemmin vapautettu tästä tarkistuksesta. BVAEB katsoi lisäksi, että BB:n oli maksettava valtiolle takaisin 84,24 euron suuruinen ylimääräinen ansioeläke vuoden 2019 tammikuun ja elokuun väliseltä ajalta; BB:n vuoden 2018 joulukuuta edeltävältä ajanjaksolta saamat ylimääräiset eläkkeet oli sen sijaan saatu vilpittömässä mielessä.

27 Bundesverwaltungsgericht, jonka käsiteltäväksi BB saattoi asian uudelleen, hyväksyi 23.6.2020 antamallaan tuomiolla BB:n edellisessä kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevan valituksen sillä perusteella, että vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentti oli yhä ristiriidassa direktiivin 2000/78 2 artiklan kanssa. Se katsoi, että vuoden 2018 PG:llä säädetyllä lakimuutoksella ei

muutettu edelleen epäedullisessa asemassa olevien ennen 1.1.1955 syntyneiden virkamiesten tilannetta, joten ikään perustuvaa syrjintää jatkettiin. Tämä tuomioistuin kuitenkin hylkäsi kyseisen valituksen vuoden 2015 osalta oikeusvoiman perusteella. Se katsoi näin ollen, että BB:llä oli oikeus ansioeläkkeeseen, jonka bruttomäärä oli 3 217,02 euroa kuukaudessa 1.1.2016 alkaen, 3 242,76 euroa 1.1.2017 alkaen, 3 294,64 euroa 1.1.2018 alkaen, 3 360,53 euroa 1.1.2019 alkaen ja 3 421,02 euroa 1.1.2020 alkaen, eikä näitä summia ollut pidettävä liiallisina etuuksina.

28 Tämän jälkeen BVAEB teki tästä tuomiosta Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Verwaltungsgerichtshofiin.

29 Tässä yhteydessä kyseinen tuomioistuin on epävarma siitä, onko vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentti, jonka nojalla virkamiesten ryhmä, joka on aikaisemmin ollut edullisessa asemassa kansallisen lainsäädännön nojalla ansioeläkeoikeuksiensa osalta (jäljempänä aikaisemmin edullisessa asemassa ollut ryhmä), rinnastetaan virkamiesten ryhmään, joka on aikaisemmin ollut epäedullisessa asemassa saman lainsäädännön nojalla (jäljempänä aikaisemmin epäedullisessa asemassa ollut ryhmä), yhteensopiva oikeusvarmuuden periaatteen kanssa.

30 Kyseinen tuomioistuin pohtii lisäksi yhtäältä, onko kyseinen säännös yhteensopiva unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja erityisesti 7.10.2019 annetusta tuomiosta Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, 34 ja 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) johtuvan velvollisuuden poistaa todettu syrjintä välittömästi ja kattavasti sekä johtuvan, todetun syrjinnän välitöntä ja kattavaa poistamista koskevan velvollisuuden sekä aikaisemmin edullisessa asemassa olleen ryhmän nauttimien etujen poistamista menneen osalta koskevan kiellon kanssa. Toisaalta se pohtii, voidaanko tätä oikeuskäytäntöä soveltaa pääasiassa kyseessä olevaan tilanteeseen.

31 Tarve varmistaa, että aikaisemmin edullisessa asemassa olleen ryhmän saavutettuja oikeuksia ja perusteltua luottamusta suojellaan, seuraa ikään perustuvaa syrjintää koskevasta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja erityisesti 8.5.2019 annetusta tuomiosta Leitner (C-396/17, EU:C:2019:375, 49 kohta). Nyt käsiteltävässä asiassa vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentilla ei suojata nimenomaan aikaisemmin edullisessa asemassa olleen ryhmän saavutettuja oikeuksia.

32 Unionin tuomioistuin on toki katsonut 28.1.2015 antamassaan tuomiossa Starjakob (C-417/13, EU:C:2015:38, 49 kohta), ettei kaikissa ikään perustuvan syrjinnän tapauksissa ole välttämättä maksettava taloudellista hyvitystä, joka vastaa etuuksien määrien välillä syrjinnän tapahtuessa ja sen puuttuessa olevaa eroa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, voidaanko tätä oikeuskäytäntöä soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteisissa, koska kyseisen tuomion taustalla olleessa asiassa aikaisemmin edullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluneiden virkamiesten saavutetut oikeudet säilytettiin toisin kuin pääasiassa kyseessä olevassa tilanteessa.

33 Joka tapauksessa unionin tuomioistuin ei ole vielä lausunut siitä, onko unionin oikeuden mukaista, että kansallisen säännöksen taannehtivalla muutoksella asetetaan lopullisesti aikaisemmin edullisessa asemassa ollut ryhmä yhdenvertaiseen asemaan aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleen ryhmän kanssa siten, että erilaisen kohtelun aiheuttanut tekijä poistetaan, minkä seurauksena aikaisemmin iän perusteella syrjityillä henkilöillä ei ole mitään taloudellista oikeutta.

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin taataan paitsi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa myös direktiivissä 2000/78, jonka 9 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki ne henkilöt, jotka katsovat tulleensa kohdelluksi

väärin syrjinnän takia, voivat vedota oikeuksiinsa. Tehokkaita oikeussuojakeinoja koskeva oikeus menettäisi tehokkaan vaikutuksensa, jos sellainen kansallisen lainsäädännön muutos katsottaisiin unionin oikeuden mukaiseksi, jolla taannehtivasti poistetaan ikään perustuva syrjintä ilman, että taataan syrjityille henkilöille mahdollisuutta saada taloudellista hyvitystä, joka vastaa sellaisten rahamääräisten oikeuksien maksamista, jotka he olisivat saaneet, jos kyseessä olevaa syrjintää ei olisi tapahtunut.

35 Näissä olosuhteissa Verwaltungsgerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2000/78] 2 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa sekä 6 artiklan 1 kohtaa ja unionin oikeuden oikeusvarmuuden, saavutettujen oikeuksien säilyttämisen ja tehokkuuden periaatteita tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan aikaisemmin edullisessa asemassa olleella virkamiesryhmällä ei taannehtivasti enää ole oikeutta eläkkeiden tarkistukseen perustuviin eläkkeiden määriin ja joka tällä tavalla (aikaisemmin edullisessa asemassa olleen ryhmän poistaminen taannehtivasti siten, että se vastedes rinnastetaan aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleeseen ryhmään) johtaa siihen, että myöskään aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleella virkamiesryhmällä ei ole (enää) oikeutta eläkkeiden tarkistukseen perustuviin eläkkeiden määriin, joihin viimeksi mainitulla ryhmällä olisi ollut oikeus sellaisen ikään perustuvan syrjinnän perusteella, joka on jo (toistuvasti) – sen seurauksena, että on jätetty soveltamatta unionin oikeuden vastaista säännöstä, jotta saataisiin aikaan yhdenvertainen kohtelu aikaisemmin edullisessa asemassa olevaan ryhmään nähden – todettu tuomioistuimessa?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

36 Unionin tuomioistuimen presidentin 5.7.2022 tekemällä päätöksellä ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle osoitettiin tietopyyntö, jossa tätä pyydettiin ennakkoratkaisupyynnön sisällön vuoksi täsmentämään, millä täsmällisellä tavalla unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntöön, siltä osin kuin se perustuu oletukseen kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön taannehtivasta soveltamisesta, antama vastaus on hyödyllinen pääasian ratkaisemisen kannalta.

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vastasi tähän tietopyyntöön 2.9.2022 päivätyllä, unionin tuomioistuimen kirjaamoon 8.9.2022 saapuneella kirjeellä ja kertasi aluksi ne syyt, jotka osoittavat ennakkoratkaisupyynnön olevan merkityksellinen pääasian ratkaisun kannalta. Tämän jälkeen se esitti ensinnäkin, että sen on pääasiassa määritettävä, onko ansioeläkkeen määrä, jonka Bundesverwaltungsgericht vahvisti maksettavaksi BB:lle yhtäältä vuosien 2015–2018 osalta ja toisaalta 1.1.2019 alkaen, yhteensopiva sovellettavan kansallisen lainsäädännön kanssa, kun otetaan huomioon unionin oikeus. Kyseinen tuomioistuin korosti toiseksi, että pääasia koskee siten ennen kaikkea maksettavien ansioeläkkeiden määrän vahvistamista eikä sitä, onko vaadittava menneisyydessä mahdollisesti perusteettomasti saatujen etuuksien palauttamista. Näin ollen se täsmensi kolmanneksi, että siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin katsoisi, että unionin oikeus ei ole esteenä vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentin kaltaiselle kansalliselle säännökselle, BB:lle maksettavan ansioeläkkeen määrä olisi liian suuri ja näin ollen lainvastainen, jolloin mainittua eläkettä olisi tarkistettava. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi tältä osin neljänneksi, että tällainen tarkistus toteutettaisiin riippumatta siitä, olisiko BB:n mahdollisesti palautettava aikaisemmin perusteettomasti saadut etuudet vai voisiko hän pitää ne vetoamalla vilpittömään mieleensä. Viidenneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi,

että kysymys perusteettomasti saatujen etuuksien mahdollisesta takaisinperinnästä herää ainoastaan siinä tapauksessa, että on osoitettu, että vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momenttia voidaan soveltaa. Kyseinen tuomioistuin päätteli kuudenneksi, että vaikka kyseessä olevan säännöstön taannehtiva vaikutus toteutuisi 1.1.2019 alkavan ajanjakson osalta, mainitun säännöstön yhteensopivuudella unionin oikeuden kanssa on yhä ratkaiseva merkitys määritettäessä sovellettavaa oikeusperustaa, jonka perusteella voidaan vahvistaa BB:n ansioeläkkeen määrä ja siihen tehtävät vuotuiset tarkistukset sekä menneisyyden että tulevaisuuden osalta riippumatta mahdollisesta perusteettomasti saatujen etuuksien takaisinperinnästä.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2000/78 2 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa sekä 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään ikään perustuvan syrjinnän lopettamiseksi aikaisemmin edullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluvien virkamiesten ansioeläkejärjestelmän taannehtivasta rinnastamisesta aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluvien virkamiesten ansioeläkejärjestelmään.

39 Aluksi on todettava, että ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys perustuu oletukseen, jonka mukaan yhtäältä vuoden 2010 PG:n 41 §:n 3 momenttia on pidettävä ennen 1.1.1955 syntyneisiin virkamiehiin kohdistuvana välittömänä ikään perustuvana syrjintänä ja toisaalta kansallinen lainsäätäjä pyrki poistamaan mainitun ikään perustuvan syrjinnän säätämällä vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentin. Unionin tuomioistuin tutkii esitettyä kysymystä ainoastaan tämän oletuksen valossa.

40 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on aluksi muistutettava, että sekä direktiivin 2000/78 nimestä ja johdanto-osasta että sen sisällöstä ja tarkoituksesta ilmenee, että kyseisellä direktiivillä pyritään luomaan yleiset puitteet henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun takaamiseksi ”työssä ja ammatissa” antamalla tehokasta suojaa sellaista syrjintää vastaan, joka perustuu johonkin kyseisen direktiivin 1 artiklassa mainituista perusteista, joista yksi on ikä (tuomio 3.6.2021, Ministero della Giustizia (Notaarit), C-914/19, EU:C:2021:430, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta käy lisäksi ilmi, että sitä sovelletaan unionille annetun toimivallan puitteissa ”kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien”, kun kyseessä ovat muun muassa ”työolot ja -ehdot, myös irtisanominen ja palkka”.

42 Lisäksi on korostettava, että – kuten käy ilmi direktiivin 2000/78 2 artiklan 1 kohdasta, luettuna yhdessä sen 1 artiklan kanssa – tämän direktiivin yhteydessä yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää muun muassa sitä, ettei minkäänlaista välitöntä tai välillistä ikään perustuvaa syrjintää saa esiintyä. Mainitun direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että kyseisen 2 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa välittömänä syrjintänä pidetään muun muassa sitä, että henkilöä kohdellaan jonkin saman direktiivin 1 artiklassa tarkoitetun seikan perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa.

43 Sen estämättä, mitä direktiivin 2000/78 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat asianmukaiset ja tarpeen.

44 Tältä osin on todettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että kun on todettu esiintyvän unionin oikeuden vastaista syrjintää, niin kauan kuin yhdenvertaisen kohtelun palauttavia toimenpiteitä ei ole toteutettu, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen voidaan varmistaa ainoastaan antamalla epäedullisessa asemassa olevaan ryhmään kuuluville henkilöille samat edut kuin etuoikeutettuun ryhmään kuuluville henkilöille. Epäedullisessa asemassa olevat henkilöt on siten asetettava samaan asemaan kuin kyseistä etua saavat henkilöt (tuomio 22.1.2019, Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Näin ollen olisi työehtojen yhtenäistämistä koskevan tavoitteen ja oikeusvarmuuden periaatteen vastaista antaa kyseisen eläkejärjestelmästä vastuuhenkilöille mahdollisuus poistaa syrjintä toteuttamalla toimenpide, jolla yhtenäistetään taannehtivasti aikaisemmin edullisessa asemassa olleiden henkilöiden järjestelmä aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleiden henkilöiden järjestelmän tasolle. Tällaisen ratkaisun hyväksyminen nimittäin vapauttaisi kyseiset vastuuhenkilöt velvollisuudesta poistaa syrjintä sen toteamisen jälkeen välittömästi ja kattavasti (ks. vastaavasti tuomio 7.10.2019, Safeway, C-171/18, EU:C:2019:839, 34 ja 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen)

46 Edeltävässä kohdassa esitetyt toteamukset pätevät ainoastaan, jos kansallinen lainsäätäjä ei ole toteuttanut yhdenvertaisen kohtelun palauttavia toimenpiteitä (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2019, Leitner, C-396/17, EU:C:2019:375, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Sitä vastoin toimivaltaisen lainsäätäjän toteuttamien tasa-arvoisen kohtelun palauttavien toimenpiteiden säätämisen jälkeisestä ajanjaksosta unionin tuomioistuin on katsonut, että EY 119 artikla (josta on tullut SEUT 157 artikla) ei ole esteenä sille, että tällaisilla toimenpiteillä säädetään, että aikaisemmin edullisessa asemassa olleiden henkilöiden etuja vähennetään aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleiden henkilöiden etujen tasolle (ks. vastaavasti tuomio 7.10.2019, Safeway, C-171/18, EU:C:2019:839, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Mainitun tuomion päätelmiä voidaan soveltaa – toisin kuin Euroopan komissio väittää kirjallisissa huomautuksissaan – myös direktiivin 2000/78 yhteydessä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siltä osin kuin sille oli ominaista vuoden 2018 PG:n voimaantuloa edeltäneellä ajanjaksolla pätevän viitejärjestelmän eli kolmannen ryhmän olemassaolo (ks. analogisesti tuomio 22.1.2019, Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Tästä seuraa, että kansallinen lainsäätäjä on voinut unionin oikeuden perusteella rinnastaa aikaisemmin edullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluvien virkamiesten ansioeläkejärjestelmän aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluvien virkamiesten ansioeläkejärjestelmään siitä hetkestä alkaen, jolloin lainsäädäntö saatettiin unionin säännösten mukaiseksi, mikä nyt käsiteltävässä asiassa tapahtui säätämällä vuoden 2018 PG.

50 On nimittäin katsottava, että vaikka jäsenvaltioilla on direktiivin 2000/78 16 artiklan mukaisesti velvollisuus kumota yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, kyseisessä artiklassa ei kuitenkaan edellytetä niiltä tiettyjen toimenpiteiden

toteuttamista siinä tapauksessa, että syrjintäkieltoa rikottaisiin, vaan siinä jätetään niille vapaus valita sen tavoitteen toteuttamiseen soveltuvista erilaisista ratkaisuista siihen niiden mielestä parhaiten soveltuva ratkaisu mahdollisesti esiintyvien erilaisten tilanteiden mukaisesti (tuomio 8.5.2019, Leitner, C-396/17, EU:C:2019:375, 78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että oikeusvarmuuden periaate on pääsääntöisesti esteenä sille, että toimelle, jolla pannaan unionin oikeus täytäntöön, annettaisiin taannehtiva vaikutus. Tältä osin on muistutettava, että oikeusvarmuuden periaate, joka kuuluu unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin, edellyttää muun muassa, että oikeussäännöt ovat selviä ja täsmällisiä ja että niiden seuraukset ovat ennakoitavissa (tuomio 13.2.2019, Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näin ollen on niin, että toimelle, jolla pannaan täytäntöön unionin oikeutta, voidaan antaa taannehtiva vaikutus vain poikkeuksellisesti eli silloin, jos yleisen edun mukainen pakottava syy sitä edellyttää ja jos asianomaisten perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisella tavalla (ks. vastaavasti tuomio 7.10.2019, Safeway, C-171/18, EU:C:2019:839, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 On aluksi todettava yleisen edun mukaista pakottavaa syytä koskevasta edellytyksestä, että asianomaisen eläkejärjestelmän taloudellisen tasapainon vakavan järkkymisen vaara saattaa olla tällainen yleisen edun mukainen pakottava syy (ks. vastaavasti tuomio 7.10.2019, Safeway, C-171/18, EU:C:2019:839, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan käy ilmi, että tällaista pakottava syytä olisi esitetty pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön taannehtivan vaikutuksen perustelemiseksi. Itävallan hallitus toki esittää kirjallisissa huomautuksissaan, että vuoden 2018 PG:n 41 §:n 3 momentilla pyritään takaamaan oikeudenmukainen tasapaino vanhempien ja nuorempien virkamiesten välillä toteutettaessa rasitteiden jakoa, jonka tarkoituksena on varmistaa ansioeläkejärjestelmän pitkäaikaisen rahoituksen turvaaminen, on kuitenkin selvää, että tällainen näkökohta ei riitä perustelemaan sitä, että aikaisemmin edullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluvien virkamiesten ansioeläkejärjestelmän taannehtiva rinnastaminen aikaisemmin epäedullisessa asemassa olleeseen ryhmään kuuluvien virkamiesten ansioeläkejärjestelmään olisi välttämätöntä asianomaisen eläkejärjestelmän taloudellisen tasapainon vakavan järkkymisen välttämiseksi. Saman hallituksen esittämän huomautuksen, jonka mukaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että eläkkeiden kestävän rahoituksen varmistamista ja valtion rahoittamien eläkkeiden välisten tasoerojen vähentämistä koskevia päämääriä voidaan pitää – kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden laaja harkintavalta – hyväksyttävinä sosiaalipoliittisina tavoitteina, perusteella ei voida todeta ilman muita tällaisten tavoitteiden olemassaolon toteamisen mahdollistavia merkityksellisiä seikkoja, että kyseessä oleva toimenpide olisi tosiasiallisesti tällaisen pakottavan yleisen edun mukainen. Tästä seuraa, että kyseisen toimenpiteen taannehtivalta vaikutukselta vaikuttaa puuttuvan objektiivinen oikeutusperuste, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin varmistettava.

53 Toiseksi on muistutettava asianomaisten henkilöiden perustellun luottamuksen suojaamisesta, että ennakkoratkaisupyynnöstä ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen unionin tuomioistuimen tietopyyntöön antamasta vastauksesta ilmenee, että vuoden 2010 PG:n 39 §:n mukaan ainoastaan ”perusteettomasti saadut etuudet (liialliset etuudet) on palautettava liittovaltiolle siltä osin kuin niitä ei ole saatu vilpittömässä mielessä”. Tästä seuraa, että jollei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tehtävä kaikkien sen käsiteltäväksi saatetun asian kannalta merkityksellisten seikkojen perusteella, muuta johdu, pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännöstö on omiaan suojaamaan asianomaisten perusteltua luottamusta vuoden 2010 PG:n 39 §:n mahdollisen soveltamisen kautta.

54 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/78 2 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa sekä 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat yleisen edun mukaisen pakottavan syyn puuttuessa esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa ikään perustuvan syrjinnän lopettamiseksi säädetään virkamiesten ryhmän, joka on aikaisemmin ollut edullisessa asemassa ansioeläkeoikeuksia koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla, ansioeläkejärjestelmän taannehtivasta rinnastamisesta virkamiesten ryhmän, joka on aikaisemmin ollut epäedullisessa asemassa tämän saman lainsäädännön nojalla, ansioeläkejärjestelmään.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 2 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa sekä 6 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

ne ovat yleisen edun mukaisen pakottavan syyn puuttuessa esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa ikään perustuvan syrjinnän lopettamiseksi säädetään virkamiesten ryhmän, joka on aikaisemmin ollut edullisessa asemassa ansioeläkeoikeuksia koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla, ansioeläkejärjestelmän taannehtivasta rinnastamisesta virkamiesten ryhmän, joka on aikaisemmin ollut epäedullisessa asemassa tämän saman lainsäädännön nojalla, ansioeläkejärjestelmään.

Allekirjoitukset